

Van links naar rechts: Luc Kupers,
Philip Lefever en Jan Breyne

Secretaris en ontvanger vinden elkaar

Twee handen op een buik zijn ze niet altijd en overal, maar de secretaris en de ontvanger van een lokale overheid kijken nu veel meer dan vroeger naar wat hen bindt. De federaties van beide beroepsgroepen bundelen de krachten en ze willen ook de banden met de andere leden van het managementteam aanhalen. Eén koepelfederatie die als representatieve vakorganisatie kan spreken voor al het lokale kaderpersoneel, daar willen Jan Breyne, Philip Lefever en Luc Kupers naartoe. **BART VAN MOERKERKE**

De Vlaamse Federatie van Gemeentesecretarissen (VFG), de Vlaamse Lokale Ontvangers (VLO) en de Vlaamse Vereniging van OCMW-secretarissen (VVOS) organiseerden de voorbije maanden drie gezamenlijke studiedagen. Op de eerste kwamen de resultaten aan bod van een enquête bij secretarissen en ontvangers over hun onderlinge verhouding en de werking van het managementteam. De tweede studiedag ging over meerjarenplan, budget en budgetopmaak, de derde over de functiescheiding tussen secretarissen en ontvangers. Reden genoeg voor *Lokaal* om de voorzitters van de drie federaties uit te nodigen voor een gesprek. Jan Breyne (VFG) is stadssecretaris in Ieper, Philip Lefever (VLO) is gemeente- en OCMW-ontvanger in Zwalm, Luc Kupers (VVOS) is OCMW-secretaris in Hasselt. Drie mannen. En dat is geen toeval, want uit de enquête van het Centrum voor Lokale Politiek van de Gentse universiteit blijkt dat secretaris en ontvanger nog altijd mannenberoepen zijn.

Luc Kupers: 'Er is wel een inhaalbeweging aan de gang. De voorbije vijf jaar is er een vervrouwelijking ingezet.'

Jan Breyne: 'Wat je uit de resultaten afleest, is het verleden. Bij de aanwervingen is de verhouding nu 50/50. Over twintig jaar

spreken we niet meer over mannelijke beroepen. Tegelijkertijd worden secretarissen en ontvangers jonger. Vroeger was secretaris worden een logische stap aan het einde van je carrière. Nu aarzelen gemeenten niet om ook jonge mensen die verantwoordelijkheid te geven.'

Luc Kupers: 'Ik was 32 toen ik OCMW-secretaris werd.'

Philip Lefever: 'Ik was op mijn 23ste ontvanger.'

De secretarissen en ontvangers vinden dat hun takenpakketten duidelijk genoeg afgebakend zijn, maar tegelijkertijd vindt de meerderheid dat de afstemming van de takenpakketten tussen secretaris en ontvanger te wensen overlaat.

Philip Lefever: 'Die onvrede heeft zeker bij de ontvangers te maken met het Gemeentedecreet. Er is een breuk geweest met het verleden die sommige ontvangers maar moeilijk kunnen verteren.'

Luc Kupers: 'Vroeger rapporteerde de ontvanger aan de burgemeester of de OCMW-voorzitter, nu moet dat voor bepaalde zaken aan de secretaris gebeuren. Ontvangers, in de toekomst financieel beheerders, werken voor sommige zaken onder de functionele leiding van de secretaris.'

Philip Lefever: 'De ontvanger was een beetje een solist, nu moet hij een samenspeler zijn.'

Jan Breyne: 'De ontvanger stond naast de secretaris in het organogram, beiden waren hoogstens met elkaar verbonden door een stippellijn. Nu is de hiërarchische lijn veel duidelijker. Voor taken van algemeen belang zit de functionele leiding bij de secretaris. Maar zodra de ontvanger/financieel beheerder op eigen

STEFAN DEWICKERE

Luc Kupers: 'In veel gemeenten en OCMW's maken secretaris en ontvanger goede afspraken. Er zijn nu veel minder spanningen tussen beiden dan vroeger.'

terrein is, blijft hij onafhankelijk en moet hij ook een zeer grote onafhankelijkheid behouden.'

Luc Kupers: 'Het klopt dat de afbakening tussen de takenpakketten van secretarissen en ontvangers in het decreet niet altijd helemaal duidelijk is. Dan moeten beiden maar goede afspraken maken in hun gemeente of OCMW. En dat gebeurt ook, er zijn nu veel minder spanningen tussen secretaris en ontvanger dan vroeger. Toen ging het veel meer over wie de macht had, wie de baas was.'

Jan Breyne: 'De afbakening van de pakketten zal waarschijnlijk niet goed zijn in gemeenten en OCMW's waar de secretaris en de ontvanger niet door dezelfde deur kunnen. Elders maken beiden goede afspraken om die vaagheid weg te werken.'

Philip Lefever: 'Ik vind de nieuwe regeling zelfs een vooruitgang voor de ontvangers.'

In welke zin?

Philip Lefever: 'Als je meer een teamspeler bent, word je ook meer betrokken bij alle beleidsdomeinen en dat is een belangrijke stap vooruit.'

Jan Breyne: 'De financieel beheerder moet verplicht deel uitmaken van het managementteam. Bovendien is voor belangrijke uitgaven zijn of haar voorafgaand visum nodig. Dat betekent dus dat de ontvanger die vroeger aan de zijkant stond, nu centraal in de organisatie staat. Dat is goed voor de ontvanger, voor de secretaris en voor de organisatie.'

Philip Lefever: 'Vroeger kwam de ontvanger als laatste. Er was al een heel proces van besluitvorming doorlopen en dan moest hij soms zeggen dat er geen geld meer was of dat er fouten gemaakt waren. Dan was hij de boeman. Nu worden veel problemen vooraf behandeld en opgelost in het managementteam.'

Luc Kupers: 'De ontvanger wordt meer en meer een financieel adviseur en dat verrijkt de functie. In het OCMW van Hasselt werken we al tien jaar met een managementteam en de ontvanger is daar heel gelukkig mee. Het werk is veel boeiender dan vroeger omdat hij zijn expertise organisatiebreed kan inzetten.'

Maar is zijn autonomie niet afgenomen zoals veel ontvangers vinden?

Luc Kupers: 'Dat is een feit, zijn onafhankelijkheid is een beetje verminderd.'

Philip Lefever: 'Het systeem van de dubbele handtekening en het toewijzen van het chartaal kasbeheer aan de secretaris zijn gevoelige punten. Maar ik herhaal, dit is vooral een probleem in besturen waar het minder goed gaat. Elders verandert er niet zo veel.'

Hoe staan de secretarissen tegenover het Gemeentedecreet?

Jan Breyne: 'We hebben meer verantwoordelijkheid gekregen, de functie is verzwaaard. We moeten daar niet kleinzerig over doen, we hebben er zelf om gevraagd. We zijn gelukkig met onze positie vandaag, ze is helder: de secretaris is voorzitter van het managementteam en heeft specifieke bevoegdheden voor de dagelijkse leiding van de organisatie. Daar kunnen we perfect mee leven. Alleen de vergoeding die er tegenover staat is niet evenredig toegenomen.'

Het managementteam kan op veel waardering rekenen van de secretarissen en ontvangers. Alleen het plan om de burgemeester en de OCMW-voorzitter aan de respectieve managementteams toe te voegen, wordt massaal afgekeurd. Delen jullie die mening?

Jan Breyne: 'Het managementteam heeft nog niet de helft van zijn mogelijkheden benut. Het zal groeien tot een niet meer te miskennen apparaat in het gemeentelijke functioneren. Maar als we nu de burgemeester met adviserende stem in het team binnenhalen, dan zal dat de dynamiek en de functiescheiding voor een stuk teniet doen. Ik begrijp dat de politici huiverachtig staan tegenover het managementteam – zal het op een bepaald moment niet de baas spelen? – maar dat is onterecht. Een goed werkend managementteam bereidt het college voor, voert de beslissingen van het college uit, rapporteert aan het college en zorgt ervoor dat alles elke dag draait. Politici en managementteam zijn bondgenoten.'

STEFAN DEWICKERE

Philip Lefever: 'De ontvanger was vroeger een solist, nu moet hij een samenspeler zijn.'

Luc Kupers: 'In het begin, tien jaar geleden, sprak een van onze OCMW-raadsleden van Amada, alle macht aan de ambtenaren. Nu hebben we elkaars rol leren respecteren. Het bestuur zet de grote lijnen uit, het managementcomité, zoals het bij ons heet, neemt de voorbereiding, de uitvoering, de evaluatie en de bijsturing op zich, en zorgt voor coördinatie en afstemming.'

Philip Lefever: 'Men moet consequent zijn. Het decreet wil de ambtenaren meer bevoegdheden geven, dan moet je dat ook waarmaken. Na goed een jaar al corrigeren, zonder een evaluatie, gaat daar tegenin. De politici willen er gewoon bij zitten.'

Is dat nu al niet het geval?

Philip Lefever: 'In Zwalm volgt de burgemeester het managementteam.'

Jan Breyne: 'In Ieper kunnen burgemeester en schepenen het eerste halfuur van het managementteam binnenlopen en politieke duiding geven. Als we overgaan naar de agenda van het team verlaten zij de vergadering.'

Luc Kupers: 'Dat is een goede formule want zo kunnen de politici hun bekommernissen meegeven.'

Philip Lefever: 'Je mag ook niet vergeten dat de leden van het managementteam, de secretaris en de ontvanger op kop, wel kunnen beoordelen welke de gevoeligheden van de politici zijn. We lopen er elke dag tussen.'

Wat zal de aanwezigheid van de burgemeester of de OCMW-voorzitter veranderen?

Jan Breyne: 'Wij krijgen van de decreetgever eigenlijk het signaal dat we niet helemaal te vertrouwen zijn en dat de burgemeester erbij moet komen zitten. Het is niet goed dat wantrouwen als norm wordt gebruikt om regelgeving aan te passen. Net nu het managementteam stappen vooruit zet, doet de wetgever de deur weer een beetje dicht.'

Philip Lefever: 'Er zal anders, minder vrijuit gepraat worden in het managementteam als er politici bij zijn.'

Luc Kupers: 'Het is mijn opdracht als secretaris en voorzitter van het managementteam, om de communicatie met de voorzitter open te houden, in aanloop naar het managementcomité en erna. Dat werkt goed, de voorzitter is geen vragende partij om mee aan tafel te zitten. In andere OCMW's zal dat wel het geval zijn. En dan zal je een soort van onbedoelde, politieke bemoeienis krijgen met de operationele werking van het OCMW. De scheiding tussen de rol van de voorzitter en die van de ambtenaren zal vervagen.'

De secretarissen en de ontvangers organiseren voor het eerst samen enkele studiedagen. Wat ging daaraan vooraf?

Jan Breyne: 'We zijn naar elkaar toe gegroeid bij de voorbereiding van het Gemeentedecreet, in 2005. We hebben elkaar leren kennen en het klikt ook persoonlijk tussen de voorzitters. We hebben vastgesteld dat we sterker zijn als we samenwerken. Elke federatie behoudt wel de vrijheid om alleen door te gaan op punten waarover we het niet eens zijn. We moeten dan wel zo beleefd zijn om elkaar daarvan op de hoogte te brengen.'

Over welke punten gaat het dan?

Jan Breyne: 'Ik heb er wel een paar in mijn hoofd maar ik voel niet de behoefte om die nu op tafel te leggen. Maar het is niet erg als we op sommige punten uiteenlopende ambities hebben, zolang we maar samengaan voor de zaken waar we samen sterker staan.'

Philip Lefever: 'Afzonderlijk zijn we maar kleine vakbondjes.'

Luc Kupers: 'Een collega bestempelde ons, goed bedoeld, als schuttersgilden. We kunnen wel iets doen maar we missen reikwijdte. Samen staan we veel sterker. En we willen ons niet beperken tot secretarissen en ontvangers. We willen naar een koepelfederatie van alle leden van het managementteam, naar een representatieve vakorganisatie voor al het kaderpersoneel van de lokale overheden. Over de manier waarop loopt nu een studie aan de Antwerpse universiteit, met de steun van de VVSG.'

Die koepelfederatie zal een echte vakbond zijn?

Luc Kupers: 'Syndicale punten zullen zeker boven aan de agenda staan. Het is bijvoorbeeld al vijftien jaar geleden dat onze lonen

werden aangepast. We voeren daar al twee jaar actie voor, maar we kunnen niet voldoende gewicht in de schaal leggen.'

Philip Lefever: 'De koepelfederatie zal zich ook bezighouden met de kwaliteit van het gemeentelijke functioneren zelf. We praten niet enkel voor onszelf, we zijn ook begaan met het bestuur van de lokale overheden.'

Jan Breyne: 'Momenteel kunnen we als kleine federaties onze vakbondsrol nauwelijks opnemen omdat we niet mee aan tafel zitten als de grote beslissingen genomen worden. Dat is normaal want als ze ons, de drie kleine schuttersgilden, erbij vragen, wordt de onderhandelingstafel wel heel groot. We moeten dus alle topambtenaren verenigen en met één stem praten. Wie

Jan Breyne: 'Politici en managementteam zijn bondgenoten van elkaar.'

De angst van politici is ongegrond.'

verdedigt nu de belangen van de leidinggevende ambtenaren? De VVSG, maar dat is de vertegenwoordiger van de werkgevers. Dat is toch een vreemde situatie.'

De secretarissen en ontvangers hebben al een federatie, de andere leden van het managementteam niet. Wie zal er voor hen spreken?

Jan Breyne: 'Dat is inderdaad een moeilijk punt. We zullen een manier moeten zoeken om hen erbij te betrekken.'

Luc Kupers: 'Hoe kunnen we ervoor zorgen dat ze voldoende vertrouwen hebben om mee te doen? Hier is een belangrijke taak weggelegd voor de secretarissen. Zij zullen in hun eigen managementteam moeten kijken wie ze bij de werking van de koepelfederatie kunnen betrekken, zij zullen die mensen moeten overtuigen. We zullen ook middelen moeten vrijmaken om de federatie te bestaffen, dat lukt niet met vrijwilligers.'

Philip Lefever: 'De VFG heeft een voltijdse medewerker, de VLO een deeltijdse. Zij stuwen de verenigingen voort. Drie studiedagen organiseren op korte tijd lukt niet als daar geen mensen professioneel mee bezig zijn.'

Jan Breyne: 'We hebben al een hele weg afgelegd. Dat de secretarissen en de ontvangers nog altijd naast elkaar zitten, is een verdienste op zich. Door de versnippering worden we regelmatig tegen elkaar uitgespeeld: de mening van de ene federatie wordt gevraagd, daarna die van de andere. Nu moeten we de stap zetten naar de andere leden van het managementteam. Dat wordt niet gemakkelijk maar we geraken er wel uit.'

Bart Van Moerkerke is redacteur van Lokaal